

Aan den anderen kant toont ons het haardstel van dezelfde afbeelding — waarschijnlijk pas omstreeks 1902 of kort daarna ontstaan — weer die matigheid en persoonlijke charme, die ons in het besproken stofpatroon zoo bekoorden. De stelen zijn door een zacht aanzwellen verlevendigd en de vorm van een hart onderaan is een bijzonder zachtzinnige inval geweest. Voysey heeft nooit den vorm zoo ondergeschikt gemaakt aan het ornament, den vorm zoo tot versiering laten worden, als sommige exponenten van den „Jugendstil” dat hebben gedaan. Maar hij is ook nooit een vijand van het ornament geweest zooals de meeste moderne architecten, hoewel hij in 1893 in een interview met de *Studio* gezegd moet hebben dat hij een zuiveren van het ontwerp van een al te overdadige versiering noodig oordeelde. En inderdaad, een der eerste publicaties van een zijner ontwerpen voor een villa⁶ gaf hij het onvertaalbare onderschrift: „Cockney Villa minus ostentatious gimcrackery”.

Dezelfde door en door persoonlijke houding, die zijn ontwerpen voor de nijverheid bepaalt, beheerscht ook zijn bouwkundige werk in de negentiger jaren. Ook op dit gebied had hij nu veel succes, hij steeg spoedig in de algemeene waardeering en was omstreeks 1900 een der meest gezochte architecten in Engeland. Zijn opdrachtgevers zagen spoedig in dat zij, vooral als het ging om een huis buiten, niet licht een architect zouden kunnen vinden, die meer gevoel had voor het karakter van den te bebouwen grond en voor niet opdringerige maar toch zichtbare behagelijkheid, die in staat was alle details een zoo verstandige en toch doorvoelde behandeling te geven als Voysey. Daarbij was hij steeds tot in het pietluttige nauwgezet wat den zakelijken kant van zijn opdracht betreft en het is tekenend voor hem dat hij bij een publicatie van zijn werken steeds graag precies de kosten opgaf. Zoo zou heden het aantal van zijn sinds 1893 gebouwde landhuizen ons onafzienbaar voorkomen, als hij ze niet zelf alle met zijn voorbeeldig heldere en zorgvuldige handschrift in een klein zwart boekje had genoteerd en zijn fotografieën en afbeeldingen niet tot een voortreffelijke collectie had gerangschikt, die ik, dank zij zijn groote hulpvaardigheid, zoo gelukkig was te mogen gebruiken. Alle belangrijke werken zijn echter ook toentertijd in tijdschriften afgebeeld en besproken, vooral in de *Studio*, de *British Architect* en de *Architectural Review* en, tengevolge van het vroegtijdige inzicht dat Hermann Muthesius in de waarde van zijn kunst had, in de Duitse tijdschriften *Dekorative Kunst* en *Deutsche Kunst und Dekoration*.⁷

Ik wil er hier twee uit nemen om een indruk te geven van Voysey's rijpen stijl. Het is niet gemakkelijk dien te kenmerken, juist omdat alle uiterlijkheid hem vreemd is. Voysey is nu veel minder op nieuwe vormen uit, dan hij dat vijf of tien jaar geleden